

„Fericirea e lipsită de bun-simț”

Horia Gârbea, [Luceafărul](#), nr. 37, noiembrie 2011

O sută cincizeci de mii la peluze e una dintre cele mai puternice cărți scrise în perioada post-socialistă, va bulversa, cu siguranță, clasamentele literaturii contemporane și este scrisă de o poetă matură și completă, care reușește să scape influențelor. Așa cred Dumitru Crudu, Mihail Vakulovski și Felix Nicolau, din care am făcut colajul de citate de mai sus. În prefață, Nora Iuga mărturisește că, prin Diana Iepure, a avut „pentru a treia oară în viață bucuria descoperitorului”. Precedentele bucurii le-a trăit descoperind volume de Herta Müller și Aglaja Veteranyi, avînd senzația de *jamais vu*.

Sînt foarte uimit cum copertele a patra și paginile prefețelor devin niște stadioane pe care nu mai au loc competiții, ci, exclusiv, festivități de premiere. Dar noi, spectatorii, care am dat „O sută cincizeci de mii la peluze”, vrem să vedem un meci adevărat, cu jucători și arbitri. Dincolo de olimpiada elogiilor nemăsurate, se desfășoară o altă competiție, una destul de dură a poetului/atletului cu el însuși, cu cronometrul sau cu ștacheta, ea merită interesul nostru. Diana Iepure e o poetă foarte bună, cu texte remarcabile și omenești scăderi, departe de a scăpa de influențe, care nu vin neapărat din lectură, ci dintr-un aer al epocii, căruia nu i se sustrage și nici nu încearcă. Chiar Aglaja Veteranyi este un posibil reper, alături de Cristian Popescu, pentru niște poeme la care nu putem vorbi în niciun caz de *jamais vu*, chiar dacă ele sînt reușite: „mama face fețe de pernă/ din cămăși vechi ale tatei/ scoate gulerul mînecele, lasă doar/ nasturii la mijloc/ sidefați/ toată copilăria am dormit pe pernă/ ca pe pieptul lui tata” (ca pe pieptul lui tata).

Nu știu dacă Diana Iepure va bulversa clasamentele cu aceste texte și nici nu cred că își propune. Ea redescoperă, în poemele „biografice” și mai ales „de familie”, cu o sensibilitate acută și cu bun gust indiscutabile repere ale unui tip de rememorare savuroasă în duiosia și tristețea ei, pe care Cristian Popescu l-a experimentat cu peste două decenii în urmă. La regretatul înaintaș, prezența ubicuă a morții amplifică pînă la insuportabil evocarea. La Diana Iepure, în poeme ca de făcut frumoasă (în care un copil urmărește procesul de „înfrumusețare” al mamei), mîca dochița (expunere de mare finețe a sentimentului față de o bunică dispărută), nașa gașița (despre o mătușă cu totul altfel decît neuitata Adela Popescu a lui Cristian, care creștea viermi pe care nepotul să-i pună în mormîntul ei) prevalează un ton cald și o rememorare mai curînd luminoasă.

N-aș vrea ca lectorul acestor rânduri să rămână cu ideea că poeta născută la Chișinău este un simplu epigon. Ea are multe momente de originalitate, chiar dacă prin exploatarea atentă a propriei biografii – marcat și intenționat descrisă ca nespectaculoasă – nu poate revendica o prioritate absolută. De asemenea, experiențele personale „made in .md” de genul unei simulări de atac atomic, cu copii ascunși într-un buncăr de sub stadionul din Chișinău, sînt un ingredient prețios: „dacă moare brejnev va fi război” aud fetițele. Important este că Diana Iepure scrie o poezie de mare prospețime, cu semnificative resurse de lirism ascunse sub un epic voit reductiv, liniar, care este deseori o deghizare în vocea copilului care a fost cîndva. O carte mai mult delicată, fragilă decît puternică este această a doua culegere de poeme de Diana Iepure, din care se reține ca emblematic versul „fericirea e lipsită de bun-simț”. Poeta deține tocmai acest bun-simț al relativizării fericirii și al asumării unei condiții de supunere exterioară la vremuri, forța ei rămînînd în sensibilitatea a cărei păstrare merită toate sacrificiile. Împotriva unuia dintre exegeții săi, mi se pare că talentul Dianei Iepure stă și va rămîne, dacă va rămîne, în conservarea imaturității și incompletitudinii ființei ei lăuntrice.